

MARENLANDMAGAZINE NO. 3

Tweede jaargang | juni 2013

In dit nummer:

TOM; Onderwijs Anders aantrekkelijk

De kwaliteit van het onderwijs in de provincie Groningen

Over kinderen en slapen

Techniek op school

De GMR over het schooljaar 2012-2013

STICHTING OPENBAAR ONDERWIJS
MARENLAND

OUDERS KIEZEN ECHT ZELF!

Marenland is een organisatie die opvalt door zijn grote aantal van negenentwintig scholen. Een groot gedeelte van deze negenentwintig scholen is klein. Negentien scholen hebben bijvoorbeeld minder dan honderd leerlingen en negen scholen hebben minder dan zestig leerlingen. De verhalen over kleine scholen en de leefbaarheid van de dorpen kent u als ouders ongetwijfeld. In de afgelopen jaren heeft u veel discussies hierover kunnen volgen via kranten, radio, televisie en ook in het Marenlandmagazine. Kortom de media is er vol van. Zo komt het dat begrippen als kwaliteit, krimp, woongenot, betaalbaarheid, toekomstgerichtheid en ophefingsgrens u om de oren geslingerd worden.

Van onze organisatie mag worden verwacht dat ze inspeelt op alle ontwikkelingen. Dat er plannen voor de toekomst worden gemaakt. Goede plannen. Het ontwikkelen van deze plannen gaat in samenwerking met alle betrokkenen, zoals ouders, gemeenten, dorpsverenigingen en schoolbesturen. Die samenwerking is soms ingewikkeld omdat alle belanghebbenden hun eigen verantwoordelijkheden hebben, maar over het algemeen is het een sterke kracht door het doel dat ons bindt; goed onderwijs voor de kinderen.

Ik moest daar aan denken toen de ouders van onze school De Dieftil in Oosterwijtwerd lieten weten dat

ze de school te klein vonden en, in meerderheid, hun kinderen gingen aanmelden bij een andere school. In alle openheid hebben we daar met elkaar over gesproken en als organisatie konden we niet anders dan besluiten met ingang van de zomervakantie 2013 de school te sluiten. De overgang van de kinderen wordt nu goed geregeld. Op dit moment werkt een brede groep van belanghebbenden in het oostelijk deel van Loppersum goed samen om een oplossing voor de toekomst te ontwikkelen. Over een paar maanden worden de eindvoorstellen verwacht.

Het duidelijke signaal van - en de open communicatie met - de ouders geven een goed gevoel. Dat de brede samenwerking en planontwikkeling voor ouders te langzaam is gegaan deed ons even slikken. Maar al met al is het voor onze organisatie een goede leerervaring; ouders kiezen echt zelf en je komt het verst met duidelijkheid en openheid!

Veel leesplezier in het derde Marenlandmagazine.

Dick Henderikse

algemeen directeur

INHOUD NO. 3

Rubrieken

- 3 GMR
- 4 Marenlandnieuws
- 6 Dé basis voor ontwikkeling
- 7 Techniek
- 12 Onderwijsland
- 15 Ouder & Kind
- 16 Marenlandinfo

DE GMR IN HET SCHOOLJAAR 2012-2013

Interview met Petra van der Molen (voorzitter) en Martine Buist-Bouwman (secretaris)

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) van Marenland bestaat uit achttien personen. Negen ouders en negen leerkrachten. De ouders en leerkrachten vertegenwoordigen alle scholen en al het (onderwijzend) personeel van Marenland. Petra is leerkracht en Martine is een ouder. Ze vertellen waar de GMR zich het afgelopen jaar op heeft gefocust.

KENNIS EN KUNDE BEWAREN

Petra: "Het afgelopen jaar zijn er veel nieuwe leden voor de personeelsgeleding ingestroomd. Volgend schooljaar komen er veel nieuwe ouders bij. De GMR is eigenlijk constant in beweging. Om de continuïteit van de GMR te waarborgen hebben we dit schooljaar het plan opgevat om meer in subgroepjes te gaan werken met een duidelijke taak. Dus niet meer iedereen doet alles." Martine vult aan: "Mocht er dan iemand uit de GMR gaan en een nieuw lid instromen, dan kan het nieuwe GMR-lid zich aansluiten bij een subgroepje. Zo blijft de kennis en kunde beter bewaard. En kun je gemakkelijk een nieuw lid inwerken."

DAGELIJKS BESTUUR

Petra: "Dit schooljaar zijn we druk bezig geweest met goed af te spreken wie wat doet in het dagelijks bestuur (DB) van de GMR. In het DB zitten de voorzitter, penningmeester en de secretaris. Hierover hebben we veel contact gehad met het bestuur van Marenland. Met het bestuur hebben we nu de taakverdeling goed besproken en zijn er heldere afspraken gemaakt. Het is goed om zo met elkaar te kunnen overleggen, dat komt de transparantie en werkbaarheid ten goede."

GMR

COMMUNICATIE MET DE DIRECTEUREN

Martine: "Ook hebben we aandacht besteed aan de communicatie met de Medezeggenschapsraden (MR is het inspraakplatform op schoolniveau) van de scholen. We hebben afgesproken dat de directeuren van de scholen voortaan bij de vergaderingen van de GMR zijn. Omdat de directeur ook bij de vergaderingen is van de MR van zijn of haar school, blijft de MR goed op de hoogte van de inhoud van de GMR-vergaderingen. Tevens sturen we alle stukken van de GMR naar de MR. Op deze manier zijn alle scholen goed geïnformeerd en ontstaat er meer onderlinge betrokkenheid. De schooldirecteuren hebben maandelijks een directeurenoverleg. Petra heeft dit jaar een directeurenoverleg bijgewoond en verteld over de GMR. Haar

aanwezigheid werd door de directeuren als zeer positief ervaren. Ook hierdoor wordt de betrokkenheid vergroot."

OUDERBETROKKENHEID BELANGRIJK

Petra: "Ouders 'horen' is voor ons erg belangrijk. Wij willen graag laagdrempelig zijn voor de ouders van Marenland. We zien dat de MR vaak goed bezet is en dat de lijn daar naar toe kort is. Ouders geven zich wel op voor de MR, maar helaas nemen er uiteindelijk weinig ouders zitting in de GMR. Al hoeft je niet in de MR te zitten om in de GMR zitting te nemen. Het bleek dat de ouders de GMR een beetje een 'ver van hun bedshow' vonden. Om dit beeld te veranderen en meer bekendheid aan de GMR te geven hebben we een informatieavond voor de MR-leden georganiseerd. Wij hebben onszelf aan de ouders en de personeelsleden voorgesteld en uitgelegd wat de GMR voor de scholen en ouders kan betekenen. Ook het belang van een goede oudervertegenwoordiging kwam aan bod. De scholen zijn er voor onze kinderen; het is belangrijk dat wij als ouders betrokken zijn en inspraak hebben!"

CYCLUS

Martine: "We houden ons op dit moment bezig met de terugkerende cyclus: meerjarenbegroting, het strategisch beleidsplan en het bestuursformatieplan. Omdat wij het belangrijk vinden om deze onderwerpen serieus en degelijk aan te pakken hebben we van te voren gevraagd om begeleiding. Die hebben we gekregen. Bijvoorbeeld van Edward van der Beek (werkzaam op het kantoor van Marenland afdeling financiën), van hem hebben wij uitleg over de financiën gekregen; dat was zeer verhelderend." Petra: "Op deze manier kunnen we goed op niveau meepraten en kunnen we onze achterban nog beter vertegenwoordigen."

KENNIS MAKEN MET DE GMR VAN NOORDKWARTIER

Martine: "Tot slot is het leuk om te vertellen dat er een projectleider is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheid van een fusie tussen Noordkwartier en Marenland. Zij organiseert gesprekken tussen bijvoorbeeld de directeuren, maar ook tussen beide GMR's. In zo'n bestuurlijke fusie is medezeggenschap belangrijk. Al betekent het niet dat ook alle scholen zullen fuseren, het is goed elkaar te leren kennen."

KONINGSSPELEN SUCCESVOL VERLOPEN OP ALLE MARENLAND SCHOLEN!!!

Op vrijdag 26 april jl. deden alle Marenlandscholen met in totaal ruim 3000 leerlingen mee aan de Konings- spelen. Binnen Marenland werden de Konings- spelen groots aangepakt. In veel verschillende dorpen werd de samenwerking gezocht met buurtscholen, sport- verenigingen en het Voortgezet Onderwijs.

Rond half negen stroomden de schoolpleinen vol met oranje gekleurde kinderen. Na een gezond ontbijt in de klas, was het tijd voor de officiële opening van de Konings- spelen door 'Willem-Alexander en Maxima'. Hierna dansten alle kinderen, leerkrachten en vrijwill- igers mee met het liedje 'Bewegen is gezond' van Kinderen voor Kinderen.

Toen iedereen goed warm was, konden de Konings- spelen beginnen! Op veel scholen speelden de kinderen oudHollandse spelen zoals spijkerpoepen, spek happen, kledingstafette, touwtje springen en sjoelen. Op andere scholen waren sportactiviteiten georganiseerd, zoals een judo-, een tennis- of een voetbalclinic. Ook stond er op een aantal scholen een prachtig opblaas- baar speeltoestel zoals een luchtkussen of een buik- schuifbaan! Dankzij de vele vrijwilligers (ouders, begeleiders, leerlingen en leerkrachten) hebben we deze fantastische Konings- spelen kunnen organiseren. Wij zijn bijzonder trots op het resultaat en hebben veel waardering voor ieders inzet, dank hiervoor!

Mirjam Berghuis [sportcoördinator](#)

TOM; ONDERWIJS ANDERS: VERNIEUWING VOOR LEERKRACHT EN LEERLING

Aantrekkelijk onderwijs in kleinere school

Petra Jansen is directeur van obs De Zandplaat in 't Zandt en obs De Lessenaar in Ten Post. Op beide scholen dalen de laatste jaren de leerlingenaantallen als gevolg van de krimp. Om toch goed en aantrekke- lijk onderwijs te kunnen geven in een kleiner wordende school is een paar jaar geleden door beide teams voor TOM; Onderwijs Anders gekozen. Petra: "Wat ik prettig vind aan TOM onderwijs is dat het op maat vernieu- wend onderwijs stimuleert. Je hoeft je dus niet te conformeren aan een vaststaand onderwijsconcept."

Team Op Maat

TOM staat voor Team Op Maat. De rol van de leerling en van de leerkracht is anders dan in het huidige regu- liere onderwijs. Leerlingen krijgen meer verantwoor- delijkheden over het eigen leerproces. De leerkracht is meer begeleider en coach. Het onderwijs wordt afgestemd op de leerbehoeften van de kinderen. Daar mag je als team je eigen invulling aan geven, zolang het onderwijs maar vernieuwend is en aansluit bij de drie pijlers van TOM; Onderwijs Anders. Pijler 1 is de inzet van personeel. Pijler 2 de organisatie van het onderwijs. En pijler 3 een krachtige leeromgeving.

MARENLANDNIEUWS

Inzet van personeel

Bij de eerste pijler gaat het om de inzet van het perso- neel. Welke medewerkers heeft een school nodig? Met welke kwalificaties en competenties? Als leerkracht ben je namelijk niet meer de instructeur die voor de klas staat, maar een begeleider, coach en mentor met een eigen specialisatie. Petra: "Bij ons hebben de kinderen ieder half uur een ander vak volgens een vaststaand rooster. In het ene lokaal krijgt een groep rekenen, in het andere lokaal zijn de leerlingen zelfstandig aan het werk onder begeleiding van een leerkracht. In Ten Post hebben wij ervoor gekozen om talenten van leerkrachten te benutten en ieder een specialisatie te laten kiezen. Zo is meester Piet het rekentalent. Hij geeft aan alle kinderen rekeninstructie. Juf Jolanda geeft spelling aan alle kinderen. Juf Frieda werkt met de kinderen van groep 3 aan Veilig Lereren en geeft daarnaast de kleuters les. Er ontstaat een verschuiving van 'mijn klas' naar 'onze kinderen' Wij merken dat de kinderen het fijn vinden. Er is veel afwisseling en door het heldere rooster is er ook duidelijkheid. Daar houden kinderen van."

Organisatie van onderwijs

De tweede pijler draait om het anders organiseren van lesgeven. "We streven naar het anders organiseren van lesgeven wat zoveel mogelijk aansluit bij TOM", vertelt Petra. "TOM werkt bijvoorbeeld niet met de reguliere klassenindeling, maar met kern- of basisgroepen. Daarin zitten kinderen van verschillende leeftijden. Zo hebben wij het ook op De Lessenaar georganiseerd. Op De Zand- plaat zitten de leerlingen in de eigen klas, maar werken we wel met het half uur schema." Bij Tom Onderwijs Anders wordt gewerkt met een portfolio naast een leerlingvolgsysteem. In het portfolio wordt het werk van de kinderen bewaard. "Zo ver zijn we nog niet", zegt Petra lachend. "Wij zijn nog op zoek naar de juiste vorm van het portfolio. Het moet echt bij onze leerlingen passen."

Krachtige leeromgeving

Bij deze derde pijler gaat het erom een krachtige leeromgeving neer te zetten. Wat is de inzet van ICT? Welke methoden en materialen zijn geschikt? Hoe is de inrichting van het gebouw? Petra: "Binnen de gebouwen hebben we leer- en werkplekken gecreëerd. De hele school wordt ingezet als leeromgeving. We gaan flexibel met onze ruimtes om. Dat was even wennen voor zowel de leerkrachten als de leerlingen. Nu iedereen gewend is komt het vooral de rust en werkhouding ten goede."

Randvoorwaarden

"Alleen als de randvoorwaarden goed zijn, werkt TOM; Onderwijs Anders goed", vervolgt Petra. "Ik heb het dan over schoolcultuur, leidinggeven, communicatie en finan- ciën. De schoolcultuur moet open zijn, er moet worden samengewerkt. Het leidinggeven zal vooral coachend en begeleidend moeten zijn. Duidelijke communicatie met alle partijen is ook van belang. Iedereen is een onderdeel van het proces. En uiteraard moeten er financiële midde- len zijn om te kunnen veranderen en het personeel te kunnen scholen."

Eigentijds onderwijs

Petra: "TOM onderwijs gaat mee met de tijd van de kinde- ren. Het is modern en eigentijds onderwijs dat aansluit op de veranderende samenleving en hedendaagse ontwik- kelingen. Denk aan de krimp op het platteland. Denk aan het gebruik van mobiele telefoons en haar mogelijkheden. Steeds meer kinderen hebben er een, op steeds jongere leeftijd. Denk aan het binnenboord moeten houden van kinderen met gedrags- of leerproblemen." Petra vindt het duidelijk moeilijk om het gesprek af te sluiten. "Ik word altijd zo enthousiast als ik hierover mag praten! Maar ik laat het hierbij. Geïnteresseerden mogen altijd contact opnemen."

TWEDE KAMERLID VAN MEENEN

BIJ OBS MEEDHUIZEN

Maandag 3 juni heeft Tweede Kamerlid Paul van Meenen (D66), samen met de wethouder van Onderwijs Jan Wolthof en enkele raadsleden, een bezoek gebracht aan obs Meedhuizen. Reden voor het bezoek was het verkrijgen van meer informatie over de problematiek rond kleine scholen. Directeur Siemon Niehof van obs Meedhuizen is duidelijk: het grootste probleem voor kleine scholen is de dreigende sluiting. De kwaliteit van onderwijs is immers op orde. Ook is er vaak sprake van een grote betrokkenheid en zijn de lijnen kort. Natuurlijk zijn er ook nadelen. Een kleine school is kwetsbaar, bijvoorbeeld bij ziekte van een leerkracht. En de kosten zijn hoog. Toch vindt Siemon Niehof het de moeite waard om kleine scholen open te houden. Ze zijn het kloppend hart van de dorpen. De 250 miljoen van staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker zou daarom geormerkt moeten worden en beschikbaar blijven voor kleine scholen.

REFERENTIELEVELS UITGELEGD

Om de prestaties van leerlingen op het gebied van taal en rekenen te verbeteren, zijn richtlijnen ontwikkeld. Deze richtlijnen worden referentieniveaus genoemd.

OP DE HOOGTE

Als ouder bent u graag op de hoogte van de vorderingen van uw kind. U wilt dat graag tijdig weten en niet alleen als uw kind de uitslag krijgt van een eindtoets. Maar hoe kunt u weten hoe uw kind ervoor staat en wat het aankomend? Voor de vakken Nederlandse taal en rekenen zijn per 1 augustus 2010 voor vrijwel alle onderwijssoorten de niveaus precies omschreven. In deze richtlijnen staat omschreven wat leerlingen moeten kunnen en kennen op bepaalde momenten in hun schoolcarrière. Een kind moet aan het eind van de basisschool bijvoorbeeld weten wat bij rekenen de noemer en deler van een breuk is. En aan het eind van het voortgezet onderwijs kan een leerling een gesproken tekst begrijpelijk samenvatten.

NIVEAUS REFERENTIEKADER TAAL EN REKENEN

Het referentiekader bestaat uit fundamentele niveaus en streefniveaus. Het fundamentele niveau (F-niveau) is de basis die zo veel mogelijk leerlingen moeten beheersen. Het streefniveau (S-niveau) is bedoeld voor leerlingen die meer aankunnen. Scholen in het basisonderwijs en het speciaal (basis)onderwijs moeten ernaar streven dat hun leerlingen een zo hoog mogelijk eindniveau bereiken.

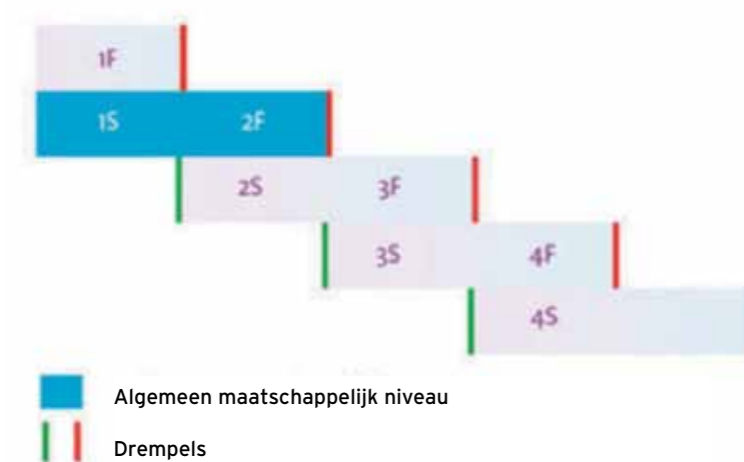
Omdat over de hele linie van het onderwijs zulke referentiebeschrijvingen in een doorlopende leerlijn zijn ingevoerd, weten leraren wat ze te doen staat, wat het voorafgaand onderwijs gedaan heeft en wat het vervolgonderwijs zal doen. Voor het invoeringsproces wordt de tijd genomen: tot 2014, en voor elk van de onderwijsvormen (primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroeps-onderwijs) met een eigen verloop.

Hannie Leistra *bovenschools ib-er*

Zie plaatje:

Voor het basis- en speciaal (basis)onderwijs geldt fundamenteel niveau 1 F en streefniveau 1S. Voor praktijkonderwijs is alleen 1F vastgelegd;
Voor het vmbo, en mbo 1, 2 en 3 geldt niveau 2F (maar waar mogelijk kan doorgewerkt worden naar het volgende streefniveau);
Voor havo, vwo en mbo 4 niveau 3F; voor taal geldt in het vwo 4F (maar waar mogelijk kan doorgewerkt worden naar het volgende streefniveau).

DÉ BASIS VOOR ONTWIKKELING

Toewijzing aan sectoren:

Taal

1F en 1S: primair en speciaal onderwijs
 1F: praktijkonderwijs
 2F: mbo 1, 2, 3, vmbo
 3F: mbo 4, havo
 4F: vwo

Rekenen

1F en 1S: primair en speciaal onderwijs
 1F: praktijkonderwijs
 2F: mbo 1, 2, 3, vmbo
 3F: mbo 4, havo, vwo

TECHNIEKLES OP OBS TASVELD IN DELFZIJL

NATIONAAL TECHNIEKPACT 2020

Vanaf 2020 krijgen scholieren op alle 7.000 basisscholen in Nederland les in wetenschap en technologie. Dat staat in het net ondertekende 'Nationaal Techniepact 2020'. Het pact is bedoeld om invulling te geven aan de groeiende behoefte aan technisch geschoold personeel. Kabinet, regio's en werkgevers steken samen 300 miljoen in een investeringsfonds voor het techniekonderwijs. Verder is afgesproken dat techniek op de lerarenopleiding pabo per 2014 een verplicht vak wordt.

OBS TASVELD EN TECHNIEK

Op obs Tasveld wordt niet gewacht tot 2020. Sinds vijf jaar is Jeroen Doornbos actief met techniek. Jeroen: "Ik kwam een jaar of vijf geleden op obs Tasveld. Precies in die periode koos de school ervoor om het vak techniek weer op te pakken en te integreren in de jaarplanning. Ik kreeg de mogelijkheid om via het VTB (zie kader) een cursus techniek te volgen. Tijdens deze cursus hoorde ik dat wanneer je een goed plan had voor het geven van techniek, de school daarvoor geld kon krijgen. Ik schreef het plan. Het werd goedgekeurd door het VTB in Den Haag. Zo heb ik, in overleg met mijn collega's, voor twaalfduizend euro aan lesmateriaal voor techniek kunnen aanschaffen."

KEUZE LESMATERIAAL

Tijdens het schrijven van het plan hield Jeroen rekening met een tweetal uitgangspunten. Jeroen: "Als team vinden we het belangrijk dat leerlingen tijdens de technieklessen veel ontdekken. Daarnaast vinden we het belangrijk om de kerndoelen te volgen. Deze uitgangspunten hadden consequenties voor de keuze van ons lesmateriaal. De groepen 5 tot en met 8 werken met de Techniekset van Heutink. Dit hebben we aangevuld met Lego en Knex. De groepen 1 tot en met 4 gebruiken Technido. Technido bestaat uit vier kisten: een geluiden-, een spiegel-, een water- en een magneetkist. De leerkrachten van de onderbouw maken af en toe ook een techniekhoek. De bouw- of poppenhoek wordt dan tijdelijk omgetoerd in een technische hoek waar voor kinderen veel te ontdekken valt."

TECHNIEK

TROEPEN VOORUIT

Niet alleen obs Tasveld is de troepen ver vooruit. Er zijn meer scholen binnen Marenland die het vak techniek al goed geïntegreerd hebben in hun onderwijsprogramma. Jeroen heeft een aantal 'techniekcollega's' ontmoet op de gezamenlijke cursus Techniek. Daarnaast zijn er nog scholen die het geluk hebben gehad gesponsord te

worden door bedrijven in de regio. Deze scholen kregen de Techniek Torens; een compleet lesconcept voor techniek in het basisonderwijs, mooi opgeborgen in gekleurde torens. De scholen die nog niet zover zijn gaan nu of in de nabije toekomst aan de slag om techniek in hun onderwijsprogramma te integreren.

“Wij vinden het zelf ontdekken erg belangrijk.”

TECHNIEK COACH

Een groot succes is de Techniek Coach. De Techniek Coach komt jaarlijks in alle groepen één dag langs om gastlessen techniek te geven. Op obs Tasveld is Wim de coach. Wim is gepensioneerd, hij heeft altijd gewerkt in de techniek. Tijdens de techniek-gastlessen maken de kinderen samen met Wim leuke en leerzame technische opdrachten. Zo leren de kinderen bijvoorbeeld over magnetisme of ze gaan samen solderen. Alle oefeningen staan in een werkschriftje of lesbrief. Deze mogen ze na de les mee naar huis nemen. Jeroen: “Omdat wij op school zo enthousiast zijn over techniek heeft Wim het ook gemakkelijker. Wij hebben ervoor gekozen om de lesbrieven van de Techniek Coach te integreren in ons Techniekplan. De Techniek Coach in de klas is een project van vier jaar, daarna moet je het als school zelf oppakken. Voor ons is dat op deze manier geen probleem!”

NIEUWE METHODE BIOLOGIE

Op dit moment is het team van obs Tasveld zich aan het oriënteren op een nieuwe methode voor biologie. Jeroen: “Tijdens de keuze voor het lesmateriaal voor techniek vonden we ‘het zelf ontdekken’ belangrijk. Grappig is dat je dat tijdens de oriëntatie voor een nieuwe methode voor biologie weer terugziet. We kiezen ook nu voor een methode waar de beleving en het actief ontdekken voorop staat. We letten bij de keuze van de methode op een goede aansluiting bij onze lessen techniek.”

TECHNIEKMIDDAGEN

De leerlingen van obs Tasveld hebben eens in de drie/vier weken bijna een hele middag techniek. Jeroen: “Naast de techniekmiddagen zijn er nog technieklessen die bij de wekelijkse biologielessen horen. Dit, samen met de lessen van onze Techniek Coach besteden we behoorlijk wat tijd aan techniek. Zo proberen wij onze leerlingen al op jonge leeftijd te laten ervaren hoe interessant techniek kan zijn.

“De leerlingen ervaren door de technieklessen al op jonge leeftijd hoe interessant techniek is.”

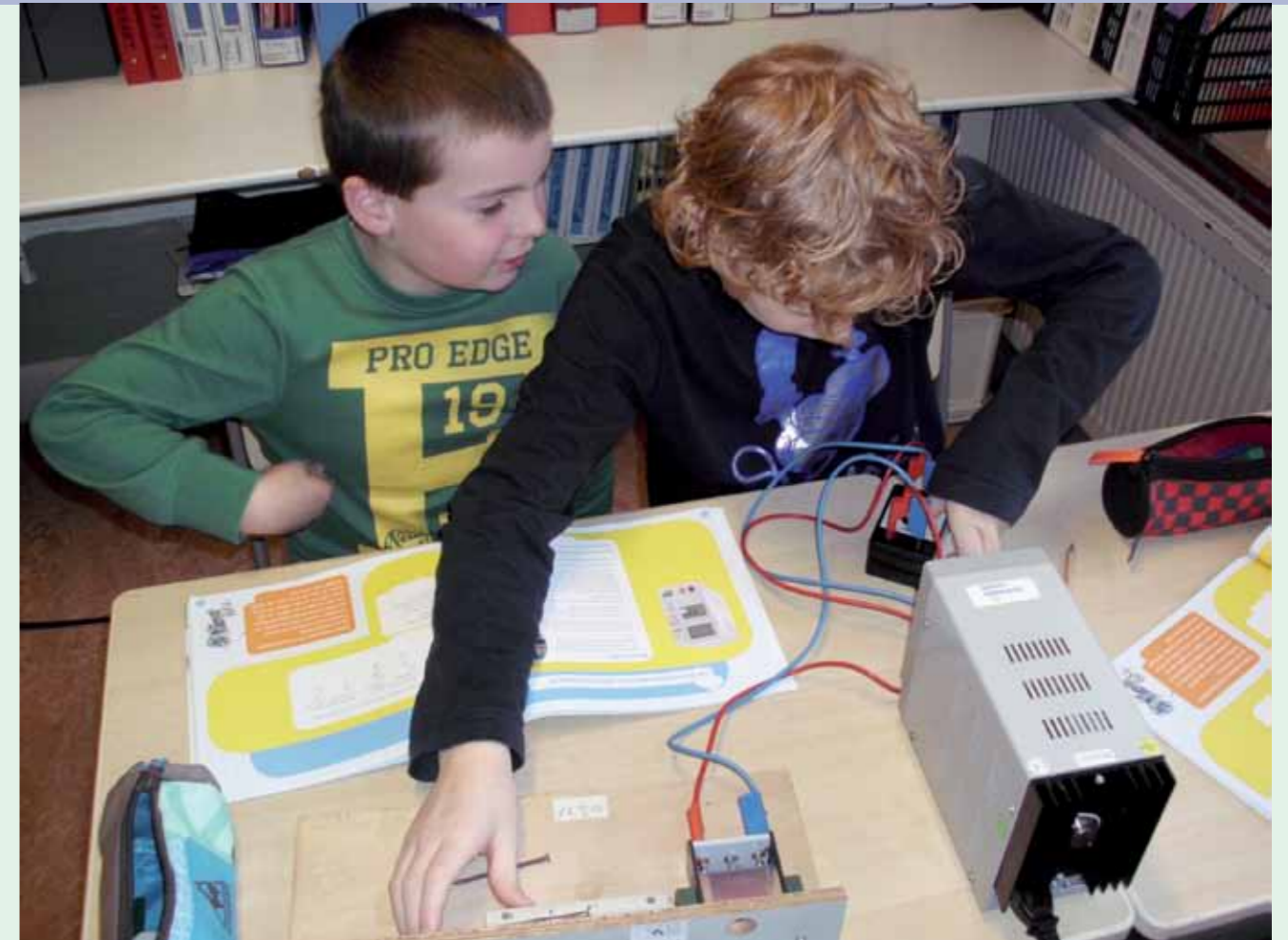

Met een hefboom kun je beweging en kracht veranderen.

VERBREIDING TECHNIEK BASISONDERWIJS

Het programma **Verbreding Techniek Basisonderwijs (VTB)** integreert techniekonderwijs in het basisonderwijs. De makers van VTB coördineerden al eerder diverse projecten. Ook gaven ze voorlichting over techniek in het basisonderwijs en verstrekten ze subsidie voor het ontwikkelen van lesmateriaal. Op verzoek van de makers van VTB en in opdracht van het ministerie van OCW heeft Cito in 2002 de domeinbeschrijving **Techniek** gemaakt. In deze domeinbeschrijving zijn de kerndoelen voor techniek uitgewerkt.

Per 31 december 2010 is het programma VTB afgerond. Meer dan 2000 scholen hebben wetenschap en techniek een vanzelfsprekende plek op school gegeven en 10.000 leraren en pabo-studenten hebben deelgenomen aan een scholingsarrangement wetenschap en techniek. In de jaren 2011 tot en met 2016 zal het Masterplan ‘Ruimte voor Talent, Ruimte voor Wetenschap en Techniek’ van kracht zijn. Dit programma is een vervolg op VTB en biedt alle basisscholen de mogelijkheid om met wetenschap en techniek aan de slag te gaan.

HET VAK TECHNIEK IN DE PRAKTIJK

Kinderen groeien op in een wereld vol techniek. Ze leven en spelen erin. Kinderen zijn van jongs af aan geïnteresseerd in het hoe en waarom van de dingen om hen heen. Het vak techniek past daarom goed in het curriculum van het basisonderwijs, al is het nog geen verplicht onderdeel. Voor ouders is het niet altijd gemakkelijk om zich een voorstelling te maken van het vak. Hilly Brons, leerkracht van de Jan Nieuwenhuysenschool en obs Wirdumerdraai, vertelt daarom hoe de technieklessen er in de praktijk uit kunnen zien.

Techniek op de basisschool is niet verplicht. Waarom zou je er dan aan beginnen?

Hilly: "Op de basisschool wordt momenteel veel tijd en aandacht besteed aan de cognitieve vakken rekenen, taal en lezen. In het vak techniek gaat het vooral om 'doen': producten ontwerpen, maken en verbeteren. Het is het voor veel kinderen een verademing om niet alleen bezig te zijn met hun hoofd, maar ook met hun handen. Juist omdat kinderen in de technieklessen veelal 'scheppend' bezig zijn, geeft het vak hen veel voldoening."

"Techniek, gewoon doen!"

Wat doen leerlingen tijdens de techniekles?

"Het vak techniek omvat de onderdelen constructie, transport, communicatie en productie. Op het gebied van constructie zijn er vele mogelijkheden. Te denken valt aan: een toren maken van rietjes, een brug bouwen van papier, een blokhut maken van kranten, metselen met steentjes, meubels maken van karton of een kubus van karton vouwen. Bij transport gaan we dieper in op de werking van bijvoorbeeld een boot, auto, vliegtuig, molen, robohand, pepernotenschietter, kettingreactie, flipperkast of trekpop. Hier kun je de leerlingen proefjes laten uitvoeren over snelheid, drijven en zinken, en hen de voertuigen daadwerkelijk laten bouwen. Wanneer je bij techniek over het onderwerp communicatie gaat praten denken we bijvoorbeeld aan pictogrammen, maar ook aan het maken van een deurbel maken of de werking van een stoplicht. Tot slot is er het onderdeel productie. Voor dit onderdeel gaan leerlingen aan de slag met het maken van producten zoals tandpasta, zeep of haargel." Veel van de bovenstaande voorbeelden zou je ook binnen een ander onderdeel kunnen uitvoeren, denk aan een auto maken: kan onder constructie vallen, maar ook onder productie.

"Natuurlijk besteden we in de technieklessen de nodige aandacht aan technische principes als mechanica, elektriciteit, pneumatiek en magnetisme. Bij mechanica kun je denken aan de werking van een katrol. Hoe werkt een katrol, waarom is een katrol handig. Hoe gebruikte ze een katrol vroeger en hoe gebruiken ze hem nu. Bij elektriciteit leggen we uit hoe batterijen werken of hoe je elektriciteit opwekt. Vervolgens proberen we zelf elektriciteit op te wekken. Pneumatiek is overbrenging door luchtdruk. Met ballonnen, spuitjes, een stuk slang proberen we van alles te maken op basis van dit principe, zoals een zwarte piet die uit een schoorsteen komt, een bek die open en dicht kan, een ballonauto, een ballonraket."

Hoe bereid je de techniekles voor?

"Ideeën voor lessen zijn volop te vinden op internet. Dat is handig, zeker als je geen methode hebt voor techniek. Ik zie in de scholen om mij heen dat techniek steeds meer in het rooster wordt geïntegreerd. Dat is ook nodig want over een aantal jaren is het een verplicht vak. Dat is afgelopen mei afgesproken in het zogenaamde Techniekpact (zie kader). Leuk is dat steeds meer technische bedrijven hun deuren open zetten voor excursies. In Delfzijl kun je bijvoorbeeld een bezoek brengen aan het Seaports Xperience Center."

En de meerwaarde van het vak?

"Een grote meerwaarde van techniek is dat de kinderen tijdens de lessen zeer enthousiast zijn. Ik hoor iedere keer weer veel positieve reacties. Bezig zijn met hart, hoofd en handen geeft de leerlingen veel voldoening. En uiteraard ook de leerkrachten! Kortom: techniek, gewoon doen!"

Kun jij zeepbellen in zeepbellen blazen?

Om zeepbellen te blazen, heb je zeepsop nodig. Zeepsop maak je van water en afwasmiddel. Het blazen van zeepbellen is niet zo moeilijk. Zeker niet als je een beetje oefent. Maar kun je ook zeepbellen in andere zeepbellen blazen?

NODIG

glas
water
afwasmiddel
rietje
bord
theelepel
10 minuten

STAPPEN

1. doe een theelepel afwasmiddel in het glas
2. vul het glas verder met water
3. roer het afwasmiddel goed door het water
4. steek je hand in het glas
5. maak het bord goed nat met je hand
6. doop het rietje in het glas water
7. houd het rietje schuin tegen het bord
8. blaas een zeepbel

vraag 1: Denk je dat je een zeepbel in een zeepbel kunt blazen?

9. doop het rietje nog een keer in het zeepsop
10. prik met het natte rietje door de zeepbel heen
11. blaas nog een zeepbel in de zeepbel

vraag 2: Wat is er gebeurd?

vraag 3: Hoe denk je dat dit komt?

UITLEG

Je kunt met een nat rietje door een zeepbel prikken, omdat er een dun laagje zeepsop aan het rietje zit. Dit laagje zorgt ervoor dat de zeepbel niet stuk gaat, maar helemaal tegen het rietje aanzit. En zolang de zeepbellen niet tegen elkaar aankomen, kun je meerdere zeepbellen in elkaar blazen.

EXTRA UITLEG

Zeepbellen kunnen zeepbellen blijven omdat ze gebruik maken van oppervlaktenspanning. Oppervlaktenspanning ontstaat doordat watermoleculen elkaar heel erg aantrekken. De oppervlaktenspanning van water is heel sterk, zo sterk dat het ervoor zorgt dat je geen bellen kunt blazen van puur water, een bel zou dan heel snel uiteenspatten in waterdruppeltjes. Bellen van puur water zouden ook heel snel verdampen.

Zeepmoleculen hebben twee kanten, een kant die van water houdt (hydrofiel) en een kant die niet van water houdt (hydrofoob). De zeepmoleculen zorgen ervoor dat de oppervlaktenspanning van het water veel minder wordt door tussen de watermoleculen te gaan zitten, hierdoor kun je bellen blazen. Deze bellen bestaan uit een laagje zeep, een laagje water en nog een laagje zeep. De zeep-laag zorgt ervoor dat de bel niet verdampt en dus even kan bestaan.

De spanning in de zeepbel probeert de bel altijd in zo'n vorm te drukken, dat de lucht in de bel door een zo klein mogelijk oppervlak wordt omhuld. Automatisch wordt de bel dan rond.

© 2004-2013 proefjes.nl / auteurs

DE KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS IN DE PROVINCIE GRONINGEN

Het provinciebestuur van Groningen is zeer betrokken bij het basisonderwijs. Onder leiding van gedeputeerde Marianne Besselink komen schoolbesturen uit de hele provincie drie keer per jaar bij elkaar om te praten over onderwerpen en ontwikkelingen die alle scholen aangaan. De provincie heeft daarnaast een kwaliteitsgroep ingericht waar wij, als Marenland, deel van uitmaken.

IEDER KIND VERDIENT GOED ONDERWIJS

De taak die de schoolbesturen samen met de provincie en het ministerie van OCW hebben opgepakt is het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs in de provincie Groningen. Als we kijken naar de landelijke prestaties van basisscholen, blijft Groningen iets achter ten opzichte van de rest van Nederland. Daar willen we met elkaar iets aan doen, omdat we vinden dat ieder kind goed onderwijs verdient. We streven ernaar dat geen enkele basisschool in de provincie Groningen zwak of zeer zwak is. Anders gezegd: dat alle scholen groen zijn. Er zijn extra middelen, in de vorm van een subsidie, beschikbaar gesteld om te werken aan de verbetering van de onderwijskwaliteit. Het overleg zorgt ervoor dat de samenwerking wordt bevorderd. Daardoor leren we veel van elkaar en neemt de kennis over kwaliteitsverhoging in brede kring toe.

zeer zwakke scholen in de provincie Groningen is gedaald van 3,2% in 2009 naar 1,7 % in 2012. Het aantal zwakke scholen daalde van 7,9 % in 2009 naar 4% in 2012.

AANDACHT VOOR LEERLINGEN MET MEER CAPACITEITEN

Uit het meest recente onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs blijkt dat de resultaten op landelijk niveau zijn verbeterd. Er zijn minder zwakke en zeer zwakke scholen. De zorg voor goed onderwijs richt zich nu op de scholen met een basisarrangement. Op deze scholen is het onderwijs van voldoende kwaliteit. Maar voldoende is niet goed genoeg. Volgens de minister kan de lat omhoog. Met name leerlingen met veel capaciteiten en mogelijkheden worden te weinig gezien en uitgedaagd. De opdracht is voor deze leerlingen het onderwijs aantrekkelijker, stimulerender en uitdagender te maken.

ONDERWIJSLAND

DALING VAN HET AANTAL ZWAKKE EN ZEER ZWAKKE SCHOLEN

Of een school zwak of zeer zwak is wordt bepaald op basis van de normen van de Inspectie van het Onderwijs. Een school is zeer zwak als drie jaar achter elkaar de eindopbrengsten (scores) te laag zijn en er een aantal andere indicatoren onvoldoende zijn. Denk bijvoorbeeld aan de kwaliteitszorg in de school. Een school wordt zwak als enkele resultaten te laag zijn en meerdere indicatoren, vooral rond de zorg aan leerlingen onvoldoende zijn. Gelukkig doen veel scholen in de provincie Groningen het prima. Er zijn zelfs twee excellente scholen, één in de stad Groningen en één in de gemeente Haren. Dankzij de stappen die de Groningse schoolbesturen samen zetten, neemt ook het aantal zwakke en zeer zwakke scholen af. Het aantal

AANDACHT VOOR KWALITEITSVERBETERING BINNEN MARENLAND

Binnen Marenland is, mede dankzij het overleg van de schoolbesturen in Groningen en de activiteiten van de kwaliteitsgroep, veel gebeurd rond kwaliteitsverbetering. En nog steeds werken scholen er dagelijks aan. In Marenland waren ook zwakke en zeer zwakke scholen. Inmiddels zijn 26 scholen van voldoende kwaliteit en is er nog één zwakke school. De kwaliteitsverbeteringen richten zich nu op het verder ontwikkelen van het onderwijsaanbod en nieuwe leermogelijkheden voor ondermeer de meerbegaafde leerlingen. Immers, zoals eerder gezegd, voldoende is niet genoeg. Onder leiding van schooldirecteuren en intern begeleiders voeren onze leerkrachten de kwaliteitsverbeteringen zelf uit. Uiteraard kunnen scholen

“De scholen werken dagelijks aan kwaliteitsverbetering.”

ondersteund worden. Bij Marenland hebben we diverse ondersteuningsvormen. Zo is er de Marenland Academie met scholingsmogelijkheden voor leerkrachten en schooldirecties. Daarnaast hebben we voor meerbegaafde leerlingen in groep 7 en 8 de Junior Master Class (JMC). De JMC is gevestigd op het Eemsdelta College. Elke woensdag werken deze leerlingen met elkaar aan uitdagende opdrachten. Tot slot heeft Marenland een eigen auditteam. Dit team van specialisten heeft een systeem ontwikkeld om de kwaliteit van het onderwijs op een school door te lichten. Het team bezoekt scholen en geeft, waar nodig,

verbeterpunten aan. Leerkrachten kunnen persoonlijk worden ondersteund in de uitvoering van het lesgeven door een coach of werkbegeleider.

Het kwaliteitsbeleid is niet statisch, maar past zich steeds bij de ontwikkelingen en behoeften aan. Zo werken we allen voortdurend, met plezier en ambitie, aan goed onderwijs. Immers, ontwikkelen gaat altijd door. We blijven graag gezond!

Leonie Korteweg

Marenland en ParnasSys

ParnasSys is een webbased leerlingadministratiesysteem en een leerlingvolgsysteem in één. Ongeveer 4000 basisscholen in Nederland werken met ParnasSys. Bij Marenland werken alle scholen met dit systeem.

LEERLINGADMINISTRATIESYSTEEM

Wanneer ouders hun kind aanmelden en inschrijven worden alle gegevens van de leerling in het systeem geplaatst. Met deze handeling wordt tegelijkertijd het Ministerie van Onderwijs via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) geïnformeerd dat de leerling is ingeschreven op een Marenland basisschool. Wanneer de leerling in een groep is geplaatst (meestal is dit groep 1, maar het kan ook in verband met een verhuizing een hogere groep zijn), kan de leerkracht de gegevens van de nieuwe leerling inzien. Vanaf dat moment worden allerlei administratieve gegevens via ParnasSys bijgehouden. Zoals bijvoorbeeld de absentie van de leerling en de afspraken voor oudergesprekken.

“Parnasys is praktisch en geeft een goed overzicht zodat je makkelijk heldere plannen kunt maken.”

LEERLINGVOLGSYSTEEM

Naast deze administratieve functie biedt ParnasSys ook de mogelijkheid om de ontwikkeling van de leerling te volgen. Dit houdt in dat alle toetsgegevens van elke leerling worden ingevoerd in het systeem. Zo ontstaat een leerlingkaart waarop de vorderingen van de leerling te zien zijn. Praktisch is dat naast de individuele gegevens ook de groepsgegevens uit het systeem kunnen worden gehaald. Daardoor kan snel en gemakkelijk antwoord worden gegeven op vragen als: 'Hoe heeft de hele groep een toets gemaakt?' 'Wat gaat goed en waar moet de leerkracht extra aandacht geven?' Tot slot kunnen in één overzicht de prestaties van de hele school in beeld worden gebracht, zowel per vakgebied of als geheel.

MEERWAARDE

ParnasSys maakt dat er nog beter gestuurd kan worden op de ontwikkeling van individuele leerlingen en groepen

leerlingen. Leerkrachten krijgen een goed beeld van de resultaten van de eigen groep, maar ook van de school.

Natuurlijk biedt het systeem ook de schooldirecteur en de intern begeleider de mogelijkheid plannen te maken voor het verbeteren van de resultaten. Steeds meer scholen gebruiken ParnasSys. Ook om de verwijzing naar het Voortgezet onderwijs van elke leerling te onderbouwen en snel en vlot kunnen gegevens te kunnen uitwisselen.

NIEUWSGIERIG?

Mocht u nieuwsgierig zijn geworden naar het systeem, dan zijn de leerkrachten graag bereid ParnasSys eens te laten zien. U kunt dan de gegevens van uw kind inzien, de (anonieme) groepsoverzichten en het (anonieme) schooloverzicht.

Leonie Korteweg

GOED UITGERUST: OVER KINDEREN EN SLAPEN

Duizenden ouders gaan iedere avond opnieuw een moeizame strijd aan met het slaapprobleem van hun kind dat niet wil of kan slapen. Gelukkig doen gedragsveranderingen rond het slapengaan wonderen!

Ouders hebben niet altijd de juiste kennis over het slaappgedrag van kinderen. Zo weten veel mensen niet dat kinderen tot tien jaar gemiddeld tien uur slaap nodig hebben. Ouders beseffen soms niet dat de doorbreking van een slaapstoornis om doorzettingsvermogen vraagt. Ook een te vol programma overdag kan er voor zorgen dat kinderen 's avonds moeilijker in slaap komen. Het helpt om met je kind te praten over de gebeurtenissen van die dag, om makkelijker deze los te laten.

Veel kinderen hebben in een bepaalde fase van hun ontwikkeling slaapproblemen. Het meest bekend bij veel ouders is problemen met in slaap vallen omdat het kind niet naar bed wil. Vaak is dit een onderdeel van de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid en zelfstandigheid. Ook is het vaak een manier om extra aandacht te krijgen. Gelukkig is dit slaapprobleem gemakkelijk te doorbreken door een avondritme te creëren. Dat geeft een duidelijke boodschap: het is nu tijd om te gaan slapen. Zorg er ook voor dat je kind een uur vóór het slapengaan tot rust komt.

meer wakker in bed te liggen. Langzaam aan kun je je kind vroeger naar bed brengen omdat in bed liggen gelijk staat aan gaan slapen.

Maar er bestaat ook een ander soort slaapprobleem. Je kind gaat gewoon slapen maar wordt in de loop van de nacht wakker. Vaak gaat dit wakker worden dan samen met angst, verwardheid en paniek. Het kan een nachtmerrie zijn of een nachtangst, dit zijn over het algemeen onderdelen van de ontwikkeling. Als ouder kun je proberen de angst weg te nemen door er over te praten.

Een slaapprobleem dat soms voorkomt is slaapwandelen. Veiligheidsmaatregelen zodat je kind zich niet kan verwonden zijn dan belangrijk. Meestal groeien kinderen over slaapwandelen heen.

Wat lastig is aan slaapstoornissen is de vermoeidheid. Met name schoolkinderen kunnen hierdoor minder goed functioneren. Soms zie je hierdoor gedragsproblemen, die in werkelijkheid slechts een uiting van oververmoeidheid zijn.

OUDER & KIND

Slaapproblemen ontstaan ook vaak als gevolg van stress en angst. Bijvoorbeeld als gevolg van een gebeurtenis die het leven van je kind danig verandert, maar ook door dagelijkse frustraties. Vaak zijn deze problemen van tijdelijke aard en verdwijnen zonder dat je er iets aan hoeft te doen.

Voor je kind is het belangrijk zijn slaapkamer als comfortabel en veilig te zien. Stuur hem/haar dan ook nooit als straf naar zijn kamer, omdat de slaapkamer dan in verband wordt gebracht met gevoelens van angst. Je kunt je kind ook pas naar bed sturen als het echt moe is. Het hoeft dan niet

Over het algemeen is er prima iets te doen aan slaapproblemen en vaak ook groeien kinderen over de slaapproblemen heen! Mocht je er zelf niet uitkomen, vraag dan hulp; want uitgerust ziet de wereld er veel beter uit!

Heb je vragen naar aanleiding van dit artikel dan kun je contact opnemen met de zorgcoördinator van Marenland **Hannie Leistra**. Of loop eens binnen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin.

www.opvoedadvies.nl www.leren slapen.nl

LEUKE PROEFJES WEBSITE: WWW.PROEFJES.NL

Proefjes.nl is een website met eenvoudige proefjes om kinderen vanaf 8 jaar op een leuke manier kennis te laten maken met natuurkunde, scheikunde en biologie. Op de website staan 190 verschillende proefjes en is daarmee de grootste collectie van Nederlandstalige proefjes op het web. En maandelijks komen er nieuwe proefjes bij.

Je kunt ieder proefje uitvoeren met alledaagse en goedkope materialen. Om een proefje te doen volg je de beschrijving stap voor stap. Tussendoor worden vragen gesteld, die je over het proefje laten nadenken. De antwoorden op de vragen kun je lezen op de pagina met de uitleg. Hier staat ook extra uitleg voor kinderen vanaf 12 jaar en volwassenen.

SCHOOLVAKANTIES EN VRIJE DAGEN 2013-2014

Eerste schooldag	19-08-2013	
Herfstvakantie	21-10-2013	t/m 25-10-2013
Kerstvakantie	23-12-2013	t/m 03-01-2014
Voorjaarsvakantie	24-02-2014	t/m 28-02-2014
Paasvakantie	18-04-2014	t/m 21-04-2014
Meivakantie *	28-04-2014	t/m 06-05-2014
Hemelvaart	29-05-2014	t/m 30-05-2014
Pinkstervakantie	09-06-2014	t/m 10-06-2014
Zomervakantie	07-07-2014	t/m 17-08-2014

* In de regio Groningen wijkt de meivakantie af. Vraag de directie van de school van uw kind(eren) om de precieze data!

MARENLANDINFO

WILT U REAGEREN OP DIT MARENLAND MAGAZINE OF HEEFT U IDEEËN VOOR EEN VOLGEND NUMMER, NEEM DAN CONTACT OP MET DE REDACTIE VIA REDACTIE@MARENLAND.ORG

STICHTING OPENBAAR ONDERWIJS MARENLAND

Wijmersweg 43
9919 BJ Loppersum
T 0596-583320
E onderwijsbureau@marenland.org
www.marenland.org

LEESTIPS

4 t/m 6 jaar:

Vlieg op, dikke bromvlieg!, Loes Riphagen.

Na het succes van Huisbeestenboek en De gele olifant komt Loes Riphagen opnieuw met een kijkboek boordevol details. Vind jij bromvliegen ook zo vervelend? Zitten ze niet met hun vieze poten op je eten, dan bissen ze wel irritant zoemend tegen het raam. In Vlieg op, dikke bromvlieg! maak je kennis met een uiterst vervelend exemplaar van deze soort. Natuurlijk is er weer veel te zien en te lachen. Een vijflijk met een werkelijk verpletterend einde!

6 t/m 9 jaar:

Komt een dier bij de dokter, Bouwien Jansen.

Logeren bij opa is het mooiste wat er is. Want zijn huis staat op de beste plek van de wereld. Vanaf de voordeur is het precies tien stappen lopen naar de zijingang van de dierentuin. Daar werkt opa als verzorger en Bram en Bente mogen hem en dierendokter Henk altijd helpen. Met bijvoorbeeld een kangoeroeratje dat niet helemaal honderd is, een bok die de kolder in zijn kop heeft en een aapje dat beter met mensen kan omgaan dan met apen. Bram en Bente hebben de tijd van hun leven! Maar de avonturen beginnen passen echt als opa in het ziekenhuis belandt.

10 t/m 12 jaar:

Lynn!, Anke Kranendonk.

Bijna twaalf is Linda. Superfanatiek in sport, gek op buitenspelen en een beetje stoer. Ze waait een beetje met alle winden mee. Met groot gemak past ze zich aan anderen aan. Chic bij het nieuwe mooie meisje uit de klas, stoer bij de grootste pestkop van de klas en braaf bij Marjorie, de dochter van de schooldirecteur. Ze is een kei in transformeren. Maar wie is ze nou zelf als niemand erbij is? Is ze dan nog wel iemand? En hoe moet je nou je zelf zijn? Met een naam als Linda gaat dat zeker niet lukken. Voortaan heet ze Lynn! Maar Lynn zijn blijkt lastig!

COLOFON

Redactie: Dick Henderikse en BOP onderzoek en communicatie, Groningen
Fotografie: cover, pp. 2, 7, 13, 14: Annet Eveleens, Rottum
Vormgeving en opmaak: Rita Ottink, grafisch ontwerper, Kantens
Drukker: Scholma Druk, Bedum
Met speciale dank aan: Piet Bentem, Frieda Besseling, Hilly Brons, Martine Buist-Bouman, Jeroen Doornbos, Petra Janssen, Leonie Korteweg, Hannie Leistra, Petra van der Molen, Jos Slijter, stagiaire Soraya Ghoerahoe, stagiaire Eva Schuls